

بنام خداوند جان آفرین

فرهنگ دو سویه شاهمرسی

فارسی - ترکی

ترکی - فارسی

تألیف:

پرویز زارع شاهمرسی

سر شناسه	زارع شاهمرسی، پرویز، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ دوسویه شاهمرسی فارسی - ترکی، ترکی - فارسی / تالیف پرویز زارع شاهمرسی.
مشخصات نشر	تهران: اختر، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۲۴۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۶-۳۱۲-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۷-۸.
موضوع	زبان ترکی آذربایجانی - واژه‌نامه‌ها -- فارسی
موضوع	Azerbaijani language -- Dictionaries -- Persian
موضوع	فارسی - واژه‌نامه‌ها - ترکی آذربایجانی
موضوع	Persian language -- Dictionaries -- Azerbaijani
رده بندی کنگره	PL۳۱۳:
رده بندی دیوید	۴۹۴/۳۶۱۳۳:
شماره کتابشناختی ملی	۶۰۳۷۹۱۵:

نشر اختر

فرهنگ دوسویه شاهمرسی

(فارسی - ترکی، ترکی - فارسی)

پرویز زارع شاهمرسی

ناشر: نشر اختر

چاپ اول ۱۳۹۸ • ۱۲۴۸ صفحه • قطع وزیری • ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۶-۳۱۲-۴

تهران - اول خیابان طالقانی، روبروی مصلی، نشر اختر

تلفن: ۰۴۱-۳۵۵۵۵۳۹۳

قیمت: ۱۸۵۰۰۰ تومان

پیشگفتار

جهانی که در آن زندگی می کنیم، چنان به سرعت در معرض تغییر است که می توان گفت همین سرعت تغییر، یکی ویژگیهای مهم آن است. با تغییرات شگرفی که در زندگی مردمان بوجود آمده، زبان نیز به علت پیوستگی آن با زندگی اجتماعی، از این روند برکنار نمانده است. واژگان جدید به سرعت راه به زبان می گشایند و واژگان دیگری از گردونه گفتگو و فهم انسانها بیرون می روند. به این ترتیب گرد آوردن واژگان یک زبان در یک فرهنگ، کاری بس ارجمند و البته دشوار است.

زبانهای ترکی و فارسی از دیرباز در مشرق زمین باهم تعامل داشته اند. از ۸۰۰ سال پیش کار فرهنگ نویی فارسی - ترکی در ایران آغاز شده و تا آنجا که می دانیم کتاب «تحفه حسام» از حسام الدین خویو نخستین اثر کوششهاست. از آن زمان تاکنون ارتباط این دو زبان به دلیل برپایی حکومتهای ترک تبار مانند صفویه، افشاریه و قاجاریه افزایش یافته و واژگان هر دو زبان، راه به ادبیات گفتاری و نوشتاری گویوران یکدیگر برده اند.

از حدود یک قرن پیش با ورود ابراج روشنگری و تجدّد به ایران، پژوهش در تاریخ و زبان نیز به صورت علمی مورد توجه قرار گرفت. اگرچه اقوام ایرانی و از جمله آذربایجانیان، تاریخ ایران را با جانفشانی و رشادتهای خود پر کرده بودند، با این وجود استبداد پهلوی به دلیل تمایلات نژادپرستانه، اجازه ایجاد فضایی برای پژوهش در زبان اقوام مختلف ایران را نمی داد.

مردم آذربایجان که نقشی بی بدیل در پیدایش و حاکمیت مذهب تشیع در ایران داشته و همواره به عنوان مدافع دین و مذهب در تاریخ ایران حضور داشته اند، از پژوهش و تألیف منسجم و آزاد در فرهنگ خود محروم بودند. با وقوع انقلاب اسلامی و سرنگونی حکومت طاغوت، فرصتی پیش آمد که تحت لوای حکومت جمهوری اسلامی، مذهب تابع به مذهبی تأثیرگذار در ارکان مختلف حکومت تبدیل شود.

با برپایی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، فضا برای شکوفایی فرهنگ بومی و محلی ایران فراهم و به تبع آن گردآوری لغات زبان ترکی آذربایجانی آغاز گردید. بررگانی چون محمد پیفون، بهزاد بهزادی، علی داشقین و ... گاه در این راه نهادند. هر کدام از این بزرگان با رنج فراوان و نبود امکانات امروزی، دشواری کار به جان خریدند و برگی در صفحه ادبیات و زبان به جای

گذاشتند.

مطالعه فرهنگهای پیشین و ضرورت‌های جدید، این کمترین را بر آن داشت تا گام در این راه بگذارد. نبود تلفظ لاتین برای واژگان، عدم وجود بسیاری از واژگان روستایی و عشایری و همچنین وجود واژگان فراوان بیگانه در فرهنگهای پیشین، انگیزه اصلی این کار بود. حاصل آن شد که فرهنگ ترکی - فارسی در سال ۱۳۸۷ و فرهنگ فارسی - ترکی نیز در سال ۱۳۸۸ منتشر گردیدند. انتشار این کتابها با اقبال مواجه شد و بنده را به ادامه و تکمیل کار ترغیب کرد.

سایانی چند صرف تألیف فرهنگهای جامع ترکی - فارسی و فارسی - ترکی شد که در هر کدام توشش اصلی بنده معطوف به جامعیت کار بوده است. حجم و گرانی کتابهای یاد شده، موجب می شد استفاده از آنها دشوار گردد. همین مسئله نیز از یکسو موجب شرمساری می شد و از دیگر سو این اندیشه را قوت می بخشید که بهتر است کتابی در حجم کوچکتر حاوی لغات دو زبان فراهم آید. بنده پیشین فرهنگی که بتوان به سهولت معادل واژگان ترکی و فارسی را در همدیگر یافت، دیرزمانی به این مشغول ساخته بود. درینا که فرصتی فراهم نمی شد.

پس از اتمام فرهنگنامه جامع، این مجال کافی بدست آمد، همت و فرصت خود را صرف این هدف ضروری نمودم. از آنجا که کار با چنین حجمی در آذربایجان انجام نشده، استفاده از تجربیات پیشین دشوار و با ناممکنی بود. با اینحال ضرورت و نیاز، موجب ادامه کار و گردآوری این مجموعه شد.

در کار ترتیب این مجموعه نوشته بزرگواران چون جناب آقای حسن بیگ هادی و کارکنان کتابخانه مرکزی تبریز یاریگر بودند. بر من است که سپاسگزار آنها باشم و سهم آنان را در این کار پاس بدارم. صادقانه به وجود نقصهای احتمالی در این مجموعه باور دارم و برآنم که آینده دربردارنده امیدها و امکانات است. چنانچه خوانندگان گرامی سغی داشته باشند، می توانند رهنمودهای خود را بزرگوارانه به نشانی s.ahmarasi@yahoo.com بفرستند.

پرویز زارع شاهمرسی

تبریز، لیل آباد

۱۳۹۸/۱۰/۱۱